

Aanleiding

In de Transitievisie Warmte 1.0 van gemeente Roosendaal is een gemeentebreed isolatieprogramma aangekondigd. In de Transitievisie Warmte Roosendaal 1.0 staat de ambitie om in 2050 aardgasvrij te zijn. Isolatie en energiebesparing is randvoorwaardelijk voor aardgasvrije verwarming. Hoewel het alternatief voor aardgas volgens de Transitievisie Warmte 1.0 kan verschillen per buurt, is energiebesparing en isolatie in principe in heel Roosendaal nodig. In het Collegeprogramma 2022-2026 staat dat isolatie en energiebesparing een van de belangrijkste acties is van het versnellen van de energietransitie. Ook heeft de Rijksoverheid begin juni 2022 het 'Beleidsprogramma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving' gepubliceerd. Onderdeel hiervan is het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). In deze programma's zijn uiteenlopende maatregelen en geldstromen uitgewerkt die ook voor gemeenten relevant zijn. Om uitvoering te geven aan deze diverse beleidsstukken is het Roosendaals Isolatieprogramma 2023-2026 opgesteld.

Beoogd effect

Het doel van het Roosendaals Isolatieprogramma (RIP) is om tussen 2023 en 2026 isolatie en overige manieren van energiebesparing te organiseren, zodat Roosendaal op koers ligt voor haar doelstelling van aardgasvrij in 2050 en zodat huishoudens van Roosendaal verlichting krijgen op de energierekening. Het RIP bevat ook maatregelen gericht op bestrijding van energiearmoede op de lange termijn. Het RIP sluit aan op het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) om optimaal gebruik te maken van landelijke gelden en regelingen.

In het RIP wordt ervan uitgegaan dat er tot 2050 nog ca. 30 duizend woningen geïsoleerd moeten worden tot de landelijke Standaard voor woningisolatie. Gebouweigenaren zullen hiervoor ongeveer 51 duizend isolatie-ingrepen moeten doen aan gevels, daken, vloeren en beglazing. Een deel van de opgave wordt gerealiseerd als gevolg van landelijke maatregelen, zoals afspraken met verhuurders, betere (financiële) regelingen en een betere informatievoorziening. Een deel van de woningeigenaren zal echter hulp nodig hebben van de gemeente. We geven uitvoering aan het Roosendaals Isolatieprogramma via het groeitempo van de rechte lijn. Wat wil zeggen: tot eind 2030 worden in totaal 14.715 isolatie-ingrepen* gedaan, wat zich jaarlijks vertaalt in ca. 1800 ingrepen.

Argumenten

1.1 *Het Roosendaals Isolatie Programma is een uitwerking van de Transitievisie Warmte 1.0*

In de Transitievisie Warmte 1.0 van gemeente Roosendaal is een gemeentebreed isolatieprogramma aangekondigd. In de Transitievisie Warmte Roosendaal 1.0 (TVW) staat de ambitie om in 2050 aardgasvrij te zijn. Isolatie en energiebesparing is randvoorwaardelijk voor aardgasvrije verwarming. Het Roosendaals Isolatie Programma en bijbehorend activiteitenprogramma 2023-2026 zet specifiek in op de landelijke financiering die beschikbaar is gesteld via de SPUK- en NIP gelden. Het Activiteitenprogramma richt zich voornamelijk op de doelgroepen met (risico op) energiearmoede en op eigenaren van huizen met slechte labels. Daarmee passen de activiteiten goed bij de bestuurlijke ambitie om de energietransitie te versnellen. Daarnaast starten we met de woningen met de slechtste labels en waar dus het meeste winst te behalen valt. De meest urgente doelgroepen krijgen hiermee voorrang. Het RIP sluit daarnaast goed aan op het NIP, waardoor er optimaal gebruik gemaakt kan worden van de landelijke gelden en regelingen.

2.1 *Het RIP sluit aan op het Nationaal Isolatie Programma om optimaal gebruik te maken van landelijke gelden en regelingen*

Gemeente Roosendaal kan in 2023 aanspraak maken op €715.053 en in 2024 op €407.864 aan NIP-gelden. Dit is opgeteld en gemiddeld over de looptijd (2023-2026) van dit programma gaat het om jaarlijks €280.729. Dit geld wordt uitgegeven aan programmaliijn A van het RIP, zoals gesteld in de voorwaarden van de rijks gelden. De lasten en baten van het uitvoeringsprogramma Roosendaals Isolatieprogramma worden verwerkt in de voorjaarsbrief 2023.

2.2 Een begrotingswijziging is nodig om de lasten en baten op te nemen in de begroting

De lasten en de baten van de NIP-gelden worden uitgesmeerd over 4 jaar. Om ieder jaar de kosten te kunnen uitgeven, is het noodzakelijk dat deze opgenomen worden in de begroting. De begroting wordt hiermee gewijzigd dus is er een begrotingswijziging nodig. Deze zit in de bijlage.

Kanttekeningen

2.1 Het succes van het RIP is grotendeels afhankelijk van de individuele keuzes van inwoners

Eigenaren van woningen moeten zelf de stap nemen om hun woning te isoleren. De gemeente ontzorgt hen daarbij, maar wanneer bewoners niet kunnen of willen meedoen dan kan dat betekenen dat de doelstellingen niet gehaald worden. Hetzelfde geldt voor huishoudens met energiearmoede. Deze groep wordt weliswaar gratis maatregelen aangeboden, maar deze kunnen alleen worden uitgevoerd met medewerking van de bewoners. Naar verwachting zal een deel van de inwoners geen gebruik willen maken van de gratis diensten, om uiteenlopende redenen. Bij de uitvoering zal zoveel als mogelijk rekening worden gehouden met deze situatie. Zo zet het RIP via de huis-aan-huisbenadering in op het ontzorgen van bewoners. Via communicatie naar bewoners toe, verspreiden van kennis over de kosten en baten van isoleren en kostenbesparing via gezamenlijke aanbestedingen. Toch zullen voor veel inwoners de kosten voor isoleren (te) hoog zijn. Daarnaast kan de gemeente inwoners helpen om (voordelig) te lenen via het Nationaal Warmtefonds.

Financiën

De NIP-middelen worden uitgekeerd aan inwoners in de vorm van een subsidie of een voucher. Daarmee kan grofweg één maatregel voor een groot deel vergoed worden. Er is dan ruimte om binnen de programmaperiode ongeveer 850 huishoudens financieel te ondersteunen vanuit de NIP-regeling.

Bekend is dat er ook na 2024 nog geld beschikbaar komt vanuit de NIP-regeling, maar nog onbekend is wanneer precies en hoeveel geld dat voor Roosendaal is. De begroting voor het RIP is sluitend en wordt gedekt door de SPUK-gelden bedoeld voor NIP en energiearmoede. Gemeente Roosendaal heeft in 2022 €1.600.000 aan SPUK gelden voor energiearmoede ontvangen. In de begroting voor het RIP gaan we uit van een restant van €1.235.715. De overige €364.285,- is reeds besteed of gereserveerd voor de lopende acties binnen energiearmoede.

Communicatie

1. Iedereen doet mee

Het RIP is bedoeld om alle inwoners van Roosendaal te ondersteunen bij het isoleren van hun woningen. Juist in deze tijd waarin zoveel aandacht is voor de energierekening is het van belang om de Roosendaalse inwoners te ondersteunen en om dat ook uit te dragen. Naast de verschillende activiteiten, lanceren we in 2023 ook een online duurzaamheidsplatform. Dit platform wordt de verzamelwebsite voor alle informatie rondom verduurzamen (www.duurzaamrsd.nl)

2. Klankbordgroep

Voor het opstellen van het RIP hebben gedurende een halfjaar drie bijeenkomsten plaatsgevonden met een klankbordgroep bestaande uit de StER, Regionaal Energieloket en woningcorporatie Alwel. De klankbordgroep heeft in elke fase van het opstellen van het RIP input gegeven en concepten aangevuld.

3. Brede participatie

Daarnaast zijn er isolatiegesprekken gevoerd met in totaal ca. 70 inwoners verdeeld over een fysieke en een digitale bijeenkomst. De inwoners op het fysieke Roosendaals Isolatiegesprek zijn middels loting uitgenodigd. Dit waren leerzame gesprekken waarin vooral naar voren is gekomen dat bewoners veel behoefte hebben aan objectieve informatie, ondersteuning in de vorm van bijvoorbeeld collectieve acties en aan financiële ondersteuning. Deze onderdelen van verwerkt in het RIP.

Vervolg

In Q2 2024 maakt het College de balans op. Vooruitlopend op een evaluatie in 2026. Wanneer nodig kunnen we aan de hand hiervan bijsturen op bepaalde doelgroepen of acties.

Bijlagen

Roosendaals Isolatieprogramma incl. uitvoeringsprogramma
Begrotingswijziging